

FAUSKE KOMMUNE

Tilleggsinnkalling for Kommunestyre

Tid: 17.06.2022 kl.: 09:00 - 18:00

Sted: Kommunestyresalen, administrasjonsbygget

Eventuelle forfall meldes på telefon 901 87 192

Varamedlemmer møter etter nærmere avtale.

Vi ber om at sakspapirer ikke kastes etter møte, da møteprotokoll fra møtet kun vil inneholde innstilling og vedtak i sakene.

Merknader til møtet:

Besøk av kulturskolen på kommunestyresalen

Orientering om Sjunkhatten-prosjektet

Sak ang. budsjettforutsetninger 2023 vil bli ettersendt.

**Det bes om at ekstra sak sjekkes før møtet 16. juni, selv om saken behandles i møte 17. juni.
Dette er grunnlaget for budsjettkonferansen 16. juni.**

SAKSLISTE: - MØTE NR 6/2022

Sak nr.	Sakstittel
059/22	Budsjettforutsetninger 2023

Fauske, 13.06.22

Marlen Rendall Berg
Ordfører

FAUSKE KOMMUNE

SAKSPAPIR

	JournalpostID: 22/8769	
	Arkiv sakID.: 22/1146	Saksbehandler: Mariann Monsen
Sak nr.		Dato
059/22	Kommunestyre	17.06.2022

Budsjettforutsetninger 2023

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

Budsjettforutsetninger for 2023 tas til orientering.

Vedlegg:

08.06.2022

Budsjettforutsetninger 2023

1512261

Sammendrag:

Se vedlagte dokument med budsjettforutsetninger for 2023.

Ellen Beate Lundberg
kommunedirektør

Budsjettforutsetninger 2023

1. KOMMUNEPROPOSISJONEN

Kommuneproposisjonen ble fremmet av regjeringen 12.05.2022. Proposisjonen er regjeringens dokument for å varsle de økonomiske rammene til kommunesektoren for 2023.

1.1 Regjeringens politikk for kommunesektoren

Regjeringen legger opp til en realvekst i frie inntekter på mellom 1,8 og 2,3 mrd. kroner i 2023. Inntektsveksten for 2023 er regnet fra anslått inntektsnivå i 2022 i revidert nasjonalbudsjett 2022, med fratregg for ekstraordinære og midlertidige skatteinntekter anslått til 14 mrd. kroner.

Regjeringen legger opp til at kommunene får 2/3 av den samlede veksten i frie inntekter, mens fylkeskommunene får 1/3 av veksten. Det tekniske beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU) har foretatt beregninger som viser at kommunesektoren kan få merutgifter i 2023 på om lag 1,9 mrd. kroner knyttet til den demografiske utviklingen. Av dette er om lag 1,4 mrd. kroner knyttet til tjenester som finansieres av de frie inntektene, fordelt på knapt 0,9 mrd. på kommunene og knapt 0,6 mrd. på fylkeskommunene.

Kommunal- og distriktsdepartementet anslår en nullvekst i kommunesektorens samlede pensjonskostnader utover anslått lønnsvekst i 2023. Anslaget er beheftet med betydelig usikkerhet.

Med dette mener Regjeringen at kommunesektoren neste år vil ha et handlingsrom til å forbedre tjenestetilbudet. Veksten skal blant annet dekke merutgifter som følge av anslåtte økte demografiutgifter og pensjonskostnader på om lag 1,4 mrd. kroner.

Langsiktige utfordringer

Kommunesektoren står overfor langsiktige utfordringer som den må være rustet til å håndtere. Blant annet er kommunenes kostnader som følge av endringer i befolkningssammensetningen ventet å øke. Kostnadsveksten skyldes hovedsakelig at andelen eldre i befolkningen øker, og derav økte utgifter innenfor helse- og omsorgstjenesten og pensjonsutbetalingene. Innbyggerne har store forventninger til kvaliteten på tjenestetilbudet de mottar fra kommuner og fylkeskommuner, og forventningene vil trolig øke i tiden som kommer. Arbeidskraftsbehovet vil bli større, samtidig som andelen innbyggere i yrkesaktiv alder går ned. Disse utviklingstrekkene vil bidra til et redusert handlingsrom i statsbudsjettene framover, noe som også vil kunne få betydning for kommunerammene.

Det grønne skiftet vil kreve omfattende arealbruk både til fornybar energi og nye grønne næringer. En viktig premisse for gjennomføringen av det grønne skiftet, vil nettopp være at de lokalsamfunn som avstår verdifulle arealer til slike formål, sikres sin rettmessige andel av verdiskapningen.

Pandemien har satt spor, og det er grunn til å tro at det er et oppdemmet behov for tjenester innenfor barnevern, rusomsorg og psykisk helsevern.

Utfordringene vil slå ulikt ut i kommunene. Demografiutvalget pekte blant annet på at det over tid har vist seg vanskelig å rekruttere personell med høyere utdanning til distriktene, og at for distriktskommuner er det særlig kombinasjonen av vekst i antall eldre og nedgang i personer i arbeidsfør alder som kan skape utfordringer. Med kraftig aldring også i resten av landet kan dette føre til at de mest sårbare distriktskommunene vil få vanskeligheter med å rekruttere nok personell til å kunne tilby likeverdige helse- og omsorgstjenester som møter innbyggernes behov.

Digitalisering og bruk av ny teknologi er en forutsetning for å lykkes med å fornye offentlig sektor, og digitalisering er også et viktig virkemiddel for innovasjon. I møte med nye utfordringer må offentlig sektor være utviklingsorientert. Regjeringen ønsker i den forbindelse et forsterket partssamarbeid som sikrer et godt tjenestetilbud framover. Regjeringen har satt i gang en tillitsreform i offentlig sektor, der partene i arbeidslivet og kommunesektoren er sentrale, og ønsker større handlingsrom for kommunale og fylkeskommunale myndigheter, og mer faglig frihet for førstelinjen. Målet er at reformen på lengre sikt skal gi økt kvalitet på velferdstjenestene. I tillitsreformen kan det også være aktuelt å innføre forsøk med fritak fra lover og regler.

Krigen i Ukraina

Invasjonen av Ukraina har skapt den største humanitære katastrofen i Europa siden andre verdenskrig. Flere millioner ukrainere har flyktet fra landet, først og fremst kvinner og barn. Norske kommuner er anmodet om å bosette 35 000 personer i 2022. Det er fortsatt usikkert hvor mange som vil komme, og regjeringen tar høyde for at antallet kan bli betydelig høyere.

Fordrevne fra Ukraina har fått midlertidig kollektiv beskyttelse i Norge. Tillatelsene er gitt for ett år, men kan fornyes dersom situasjonen i Ukraina vedvarer. Det må planlegges for at behovet for beskyttelse kan bli av en viss lengde. Regjeringens grunnleggende mål er å sikre at de fordrevne får et godt opphold i Norge, og raskt kan delta i det norske samfunnet. Kommunene spiller en viktig rolle i mottak og integrering av flyktingene fra Ukraina.

Kommunene er i utgangspunktet kompensert for kostnader ved mottak og bosetting gjennom ulike tilskudd, først og fremst vertskommunetilskuddet og integreringstilskuddet. Utgifter, hovedsakelig innenfor helse- og barnevernsområdet, kan likevel variere betydelig mellom vertskommuner. Det er vedtatt å øke skjønnstilskuddet med 170 mill. kroner for å fordele til vertskommuner som har vesentlige utgifter til ukrainske flyktinger i mottaksfasen som ikke blir dekket av vertskommunetilskuddet. Det er innført et nytt, øremerket tilskudd som gir kommunene økonomisk trygghet når bosettingskapasiteten økes.

Inntektssystemutvalget

Regjeringen oppnevnte Inntektssystemutvalget i 2020. Utvalget skal foreta en helhetlig gjennomgang av inntektssystemet for kommunene.

Inntektssystemet fordeler rammetilskuddet og omfordeler skatteinntektene til kommunene. Inntektssystemet består i dag av tre hovedelementer:

- innbyggertilskuddet med en utgiftsutjevning
- ulike regionalpolitisk begrunnede tilskudd
- omfordeling av skatteinntekter

Utvalget skal vurdere dagens inntektssystem og de ulike elementene i dette, og komme med et forslag til utforming av framtidig inntektssystem for kommuner og fylkeskommuner. Utvalget skal avgi sin utredning til Kommunal- og distriktsdepartementet innen 26. august 2022. Det er viktig at kommunene gir innspill når utvalgets utredning sendes ut på høring høsten 2022. Regjeringen tar sikte på å legge fram forslag våren 2023 til nytt inntektssystem for kommunene i kommuneproposisjonen for 2024.

Barnevernreformen

Kommunene kompenseres for barnevernsreformen gjennom rammetilskuddet. Barne- og familiedepartementet har beregnet at kommunene på sikt vil måtte betale om lag 1,7 mrd. kroner mer i egenandeler for statlige tiltak sammenlignet med 2020. I tillegg er Bufetats utgifter på om lag

400 mill. kroner til hjelpetiltak, refusjonsordningen for fosterhjem og veiledning av fosterhjem overført til kommunene. Det samlede økonomiske opplegget for reformen utgjør altså om lag 2,1 mrd. kroner fra 2023. Det ble overført et noe lavere beløp, om lag 1,6 mrd. kroner, til kommunene i 2022. Årsaken var at kommunene betaler gammel (lavere) egenandel for fosterhjemsplasseringer inngått før 1. januar 2022. Kommunene betaler i 2022 også gammel (lavere) egenandel for plasseringer gjort siste del av 2021. Barne- og familiedepartementet tar forbehold om at det endelige nivået på kompensasjonen i 2023 fastsettes ved behandlingen av Prop. 1 S (2022–2023). Når kommunene kompenseres over rammetilskuddet og midlene fordeles etter kostnadsnøkkelen for barnevern, vil kompensasjonen for den enkelte kommune kunne avvike noe fra de faktiske utgiftene på ikrafttredelsestidspunktet. For å dempe denne effekten i en overgangsperiode vil halvparten av kompensasjonen bli fordelt særskilt etter faktisk tiltaksbruk (basert på regnskapsåret 2020) i 2022, 2023 og 2024.

Bufetats tilbud Parent Management Training – Oregon (PMTO) til kommunene skal avvikles i takt med at kommunene selv bygger opp nødvendig kompetanse til å tilby dette eller tilsvarende hjelpetiltak. Ressursene Bufetat bruker på PMTO skulle også gradvis overføres til kommunene. Arbeidet med utviklingen av en alternativ implementeringsstruktur for PMTO og andre kunnskapsbaserte hjelpetiltak ble forsinket, og forutsetningene for å avvikle Bufetats PMTO-tilbud var dermed ikke på plass fra 2022. Departementet vil vurdere saken nærmere, blant annet i lys av utviklingen av kommunale hjelpetiltak, og vil komme tilbake til saken i statsbudsjettet for 2023.

Det er innført krav om barnevernfaglig mastergrad eller annen relevant utdanning på tilsvarende nivå for personell i barnevernstjenesten som skal utføre visse kjerneoppgaver. Kravet gjelder også for barnevernstjenestens leder og stedfortredende leder. I bestemmelsen framgår det at kompetansekravene gjelder fra 2031. Fram til dette tidspunktet er det en overgangsordning der kompetansekravet også skal kunne oppfylles gjennom en kombinasjon av videreutdanning og erfaring. Kommunene vil bli kompensert for anslåtte merutgifter som følger av kompetansekravet.

Ressurskrevende tjenester

I statsbudsjettet for 2023 vil tilleggskompensasjonen for kommuner med færre enn 3 200 innbyggere, som har høye utgifter til ressurskrevende tjenester, foreslås økt med 25 mill. kroner til 80 mill. kroner. Dette finansieres med et trekk i innbyggertilskuddet. Dette gjelder kommuner med under 3 200 innbyggere, og Fauske kommune er dermed ikke omfattet av ordningen.

1.2 Om inntektssystemet

Fauske kommune benytter KS sin prognosemodell for beregning av frie inntekter, dvs rammetilskudd, inntektsutjevning og skatt. KS har i oppdatert versjon etter revidert nasjonalbudsjett 2022 og kommuneproposisjon 2023 følgende kommentarer til de økonomiske opplegget for 2023:

2,3 mrd. kroner av det oppjusterte skatteanslaget i 2022, knyttet til ekstraordinært høye utbytter i 2021, betraktes av regjeringen som en engangsinntekt for 2022 som ikke skal videreføres. Av realveksten i frie inntekter er 0,9 mrd. kroner relatert til økte utgifter som følge av befolkningsendringer (demografiskompensasjon). Det legges videre til grunn at pensjonskostnadene vil utvikle seg i takt med lønns- og prisveksten (deflator), og pensjon vil dermed kunne håndteres innenfor justeringen av budsjetttrammene for lønns- og prisvekst som skjer i statsbudsjettet for 2023:

Innenfor rammen av frie inntekter i 2023 før oppgaveendringer, må følgende finansieres:

- oppjustert prisvekst i 2021 etter fremleggelsen av nasjonalbudsjett 2022
- oppjustert lønns- og prisvekst i RNB 2022
- økte utgifter som følge av befolkningsendringer

Følgende helårseffekter av vedtatte tiltak som er eller vil igangsettes i 2022 er innarbeidet i rammetilskuddet for 2023 i KS sin prognosemodell:

- redusert makspris i barnehage
- gratis SFO inntil 12 timer på første trinn
- kompensasjon for at sosialhjelp ikke kan avkortes med barnetrygd
- barnekoordinator

Prognose for rammetilskudd og skatt i 2023 kommer i statsbudsjettet som legges frem 6. oktober 2022. Statens anslag på deflator for 2023 (lønns- og prisvekst) kommer vanligvis først i forslag til statsbudsjett. Føringene i revidert nasjonalbudsjett 2022 og kommuneproposisjonen 2023 gir følgende foreløpige prognose for rammetilskudd og skatt i Fauske kommune dersom man legger til grunn en kommunal deflator på 2,5 % i 2023:

	2022	2023	Endring
Innbyggertilskudd	251 431 000	266 573 000	15 142 000
Utiftsutjevning	- 2 082 000	- 2 739 000	- 657 000
Overgangsordning INGAR	2 040 000	-	- 2 040 000
Saker med særskilt fordeling	3 166 000	5 296 000	2 130 000
Nord-Norge tilskudd	17 940 000	18 318 000	378 000
Stortingets saldering av budsjett	- 1 009 000	-	1 009 000
Endringer RNB	- 14 792 000	-	14 792 000
Koronapandemi - inntektssystemet	1 622 000	-	- 1 622 000
Sum rammetilskudd uten inntektsutjevning	258 316 000	287 447 000	29 132 000
Netto inntektsutjevning	42 263 000	33 417 000	- 8 846 000
Sum rammetilskudd	300 579 000	320 864 000	20 286 000
Skatt på inntekt og formue	306 952 000	296 599 000	- 10 353 000
Sum skatt og rammetilskudd	607 531 000	617 463 000	9 933 000

Tallene i tabellen ovenfor er hentet fra KS sin prognosemodell. I 2022 er det i regjeringens forslag til revidert nasjonalbudsjett lagt til grunn en lønns- og prisvekst i 2022 på 3,7 %. Tallene i 2023-kolonnen er basert på kommuneproposisjonen for 2023 med en forutsetning om lønns- og prisvekst, lagt inn fra Fauske kommune sin side, på 2,5 % for 2023. Dette er et forsiktig anslag. Statens anslag på lønns- og prisvekst vil som nevnte bli fremmet først i oktober i framlegging av forslag til statsbudsjett.

Disse forutsetningene gir en endring i frie inntekter på 1,63 % fra 2022 til 2023. Dersom andel tilskudd koronapandemi 2022 ekskluderes blir økning i de frie inntektene på 1,9 %.

KS kommenterer videre saker som gjelder oppgavefordeling og regelverk i kommuneproposisjonen for 2023. Flere av sakene vil kunne ha økonomisk betydning for kommunene, og dermed også kunne medføre endringer i rammetilskuddet for 2023 utover det som er innarbeidet i prognosemodellen p.t. Dette gjelder bl.a.:

- Arbeidsavklaringspenger for sosialhjelp. Regjeringen har lagt fram forslag som blant annet omfatter opphevelse av karenperioden og innføring av nytt framoverskuende unntak fra maksimal stønadperiode. Regjeringen varsler i kommuneproposisjonen at de i forbindelse

med statsbudsjettet for 2023 vil vurdere hvordan mindreutgifter til økonomisk sosialhjelp for kommunene som følge av endringene i regelverket skal håndteres.

- Barnevernsreformen – kompensasjon til kommunene. Kommunene kompenseres for barnevernsreformen gjennom rammetilskuddet. Det samlede økonomiske opplegget for reformen utgjør om lag 2,1 mrd. kroner. Det ble overført ca 1,6 mrd. kroner til kommunene i 2022. Se kommentarer tidligere i denne saken. Barne- og familiedepartementet tar i kommuneproposisjonen forbehold om at det endelige nivået på kompensasjonen i 2023 fastsettes ved behandlingen av statsbudsjett 2023.
- Barnevernsreformen – overføring av PMTO fra Bufetat til kommunene. Arbeidet med utviklingen av en alternativ implementeringsstruktur for PMTO og andre kunnskapsbaserte hjelpetiltak ble forsinket, og forutsetningene for å avvikle Bufetats PMTO-tilbud var dermed ikke på plass fra 2022. Departementet vil vurdere saken nærmere, blant annet i lys av utviklingen av kommunale hjelpetiltak, og vil komme tilbake til saken i statsbudsjettet for 2023.

2. BUDSJETTFORUTSETNINGER

Dette budsjettnotatet gir retningslinjer og overordnede økonomiske rammer for arbeidet med kommunens budsjett 2023 og økonomiplan for 2023–2026.

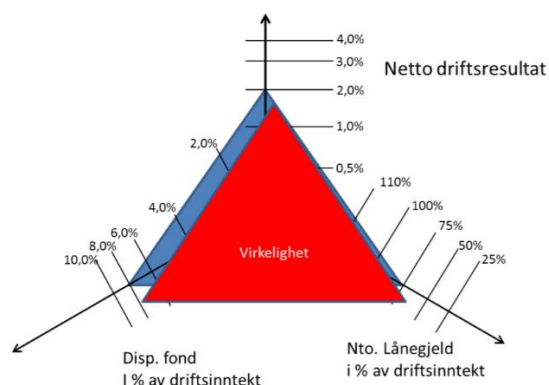
2.1 Økonomiske hovedforutsetninger

Kommuneloven § 14-4 stiller krav til at økonomiplanen og årsbudsjettet settes opp i balanse og er realistisk. Fauske kommunes økonomiske situasjon tilsier at dette ikke vil la seg gjøre i 2023. For at budsjett 2023 skal være et reelt styringsverktøy, er det kommunedirektørens anbefaling at budsjettet skal være realistisk. Dette er i tråd med anbefalingen fra Statsforvalteren ifb. årsbudsjettet for 2022, der kravet til realisme er det trukket frem som det viktigste kriteriet å oppfylle av disse to.

2.1.1 Kommunal økonomisk bærekraft (KØB)

Veien ut av ROBEK går gjennom å levere positive netto driftsresultat (NDR) over år. Dette er også grunnlaget for teorien om kommunal økonomisk bærekraft (KØB). Kommunestyret har vedtatt finansielle måltall som skal bidra til kommunal økonomisk bærekraft. Alle beslutninger som fattes må derfor ses opp mot KØB-modellen, og beslutninger som ikke har en positiv innvirkning på netto driftsresultat (NDR) i KØB, må ikke gjennomføres. Omstillingen Fauske kommune står i skal resultere i et varig redusert driftsnivå basert på god KØB-skikk. God KØB-skikk betyr å innarbeide en tydelig KØB-mentalitet igjennom hele kommunen, hvor KØB blir satt i system og aktivt brukt slik at KØB-tenking blir en vane. For å kunne skape den rette KØB-mentaliteten er det viktig at det er et godt samarbeid mellom politikerne og administrasjonen.

Figur 1 – Illustrasjon av KØB-modellen © Magne Arild Damsgård

Tabell 1 – Finansielle måltall

Mål	TBU* anbefaling	Kort sikt	Lang sikt
Netto driftsresultat	>2%	2 %	5 %
Gjeldsgrad	<75%	<160%	75 %
Disposisjonsfond	>5%	>5%	10 %

*Teknisk beregningsutvalg

Finansielle måltall for Fauske kommune er vedtatt av kommunestyret i budsjett 2022/økonomiplan 2022-2025, sak 115/21:

1. Netto driftsresultat ved utgangen av økonomiplanperioden skal være 2 %. I neste langtidsplanperiode skal netto driftsresultat være 5 %.
2. Gjeldsgraden skal ikke økes i perioden 2022-2025. Det kan likevel tas opp lån der renter og avdrag betales av andre, og at netto driftsresultat ikke påvirkes.
3. Disposisjonsfond kan ikke bygges opp ettersom kommunen er i ROBEK, og måltallet er derfor 0% i perioden 2022-2025. Det finansielle måltallet for disposisjonsfond endres dersom kommunen blir utmeldt fra ROBEK før 2025.

Etter avleggelsen av regnskap 2021 er utvikling i netto driftsresultat og gjeldsgrad slik:

Tabell 2 – KØB-verdier Fauske kommune etter årsregnskap 2021

Mål	Anbefalt	Fauske kommune			
		Kort sikt	Lang sikt	2020	2021
Netto driftsresultat	>2 %	2 %	5 %	-0,95 %	1,47 %
Gjeldsgrad	<75 %	<160 %	75 %	158,85 %	151,16 %
Disposisjonsfond	>5 %	0 %	10 %	0	0

2.1.2 Omstillingsprosjektet og tiltak

Det overordnede økonomiske bildet tilsier at det i 2023 fortsatt er nødvendig å gjøre tøffe prioriteringer for å redusere driftsnivået ytterligere. I hht. godkjent tiltaksplan skal Fauske kommune levere et balansert budsjett i 2024. Driftstilpasninger er selve kjernen i budsjettprosessen. Driftstilpasninger kan være både endringer i driften eller omprioritering av aktivitet. Driftstilpasninger legges inn som tiltak i budsjettet. Arbeidet med driftstilpasninger krever involvering av tillitsvalgte for å sikre gjennomføringsevne. Konsekvenser for tjenesteproduksjonen skal beregnes og dokumenteres for hvert enkelt tiltak. Tiltakene skal endelig vedtas av kommunestyret 15. desember 2022.

Kommunedirektøren mener det er viktig at alle tiltak blir utredet med fokus rettet mot effekten på netto driftsresultat (NDR), disposisjonsfond og gjeld med et utvidet tidsperspektiv, eksempelvis inneværende år, fem år, ti år og tjue år fram i tid. En slik prosess gir beslutningstaker muligheten til å ta med livsløpskonsekvensen av valgene som blir tatt i tråd med god KØB-skikk.

Omstillingsprosjektet har siden oppstarten i januar 2021 hatt fokus på å få oversikt over alle tiltak og prosjekter i samhandlingsområdene, samtidig som det implementeres prosedyrer og rutiner for rapportering på disse. Våren 2022 er det ansatt en samfunnsøkonom som på vegne av kommunedirektøren vil bistå samhandlingsområdene i utredninger og analyser. Det skybaserte prosjekt- og porteføljestyresystem som kommunen har anskaffet i forbindelse med omstillingsprosjektet høsten 2021 vil også bli brukt i budsjettarbeidet for 2023 og arbeidet med nye tiltak høsten 2022.

Følgende økonomiske hovedforutsetninger legges til grunn for budsjettarbeidet for 2023:

Føringene for arbeidet med budsjett 2023 og økonomiplan 2023-2026 følger samme forutsetninger som forrige år:

- Fauske kommune vil fremdeles stå i ROBEK i 2023 og i langtidsplanperioden 2023–2026.
- Kommuneproposisjonen for 2023 er lagt til grunn for foreløpige beregninger av skatteinntekter og rammetilskudd samt øremerkede tilskudd. Forutsetningene i statsbudsjettet legges til grunn for endelige beregninger når dette er kjent 6. oktober 2022.
- Eiendomsskatten på næring og energianlegg videreføres med 7 promille.
- Eiendomsskatten på bolig og fritidsbolig videreføres med 4 promille.
- Konesjonskraft for 2023 selges etter beslutning av kraftutvalget.
- Kvotekraften forvaltes iht. avtale med SKS.
- Kommunal deflator offentliggjøres i statsbudsjettet 6. oktober 2022. Den kommunale deflatoren defineres fra sentralt hold som veid samlet prisendring i kommunesektoren i prosent fra året før og omfatter både lønn og priser på kjøp av varer og tjenester (driftskostnader og investeringer).
- Lånerenten forventes å holde seg lav, men med noe økning i løpet av 2023 som følge av gradvis heving av Norges Banks styringsrente overfor bankene.
- Fauske kommune har ikke fondsreserver som kan brukes til å styrke driften ved behov eller inngå som egenkapital ved nyinvesteringer. Vi er derfor avhengig av å videreføre en streng budsjett disiplin og i størst mulig grad unngå å bli eksponert for stor økonomisk risiko gjennom vår tjenesteproduksjon, investeringer og avtaler med andre.
- Investeringene i Fauske kommune har vært høye de siste årene, og har derfor høy gjeld. Statsforvalteren vil som hovedregel ikke godkjenne ytterligere låneopptak utover de investeringer som allerede er besluttet. Unntaket vil være investeringer som kan bidra til effektivisering av driften og reduksjon i driftsnivået på sikt.
- Demografiutviklingen må ligge til grunn for dimensjonering av fremtidig tjenestebehov.

2.2 Referansedokumenter

De viktigste referansedokumentene for plan- og budsjettarbeidet er:

- Kommunens årsbudsjett 2022 og økonomiplan for 2022–2025 vedtatt i kommunestyret 10. desember 2021
- Årsmelding 2021 for Fauske kommune
- KOSTRA-tall for 2021
- Mål, plangrunnlag og detaljbudsjetter for enhetene/samhandlingsområdene for 2022
- Tertialrapporter/økonomimeldinger
- Styringsdokument for omstillingsprosjektet
- Statistikk fra SSB ift. befolkningsutvikling og endring i tjenestebehov.

3. NÆRMERE OM ADMINISTRASJONENS ARBEID MED BUDSJETT OG ØKONOMIPLAN

3.1 Fullstendige og realistiske budsjetter

Budsjettet skal også være fullstendig når det gjelder brutto inntekter og utgifter. Med fullstendig menes at inntekter og utgifter skal vises hver for seg og ikke som et nettobeløp der inntekter er fratrukket budsjetterte utgifter. Anslag over inntekter og utgifter skal dessuten være mest mulig realistisk. Budsjettet skal settes opp innenfor tildelt ramme. Konsekvenser av tildelt ramme skal omtales.

Budsjetteringen skal foregå i budsjettssystemet Arena.

3.2 Konsekvensjustert budsjett 2023

Konsekvensjustert budsjett for 2023 er budsjettet for 2022 justert for alle vedtatte endringer med virkning fra 2023 og faktisk lønnsoppgjør 2022. Samhandlingsområdene har utarbeidet konsekvensjustert budsjett for 2023 våren 2022. Sammenstilling av konsekvensjustert budsjett blir presentert i budsjettkonferansen i kommunestyret 16. juni.

Konsekvensjustert budsjett må justeres når statsbudsjett 2023 er presentert 6. oktober.

3.3 Lønns- og prisvekst for 2023

I budsjettet for 2023 legges det til grunn en lønnsvekst iht. kommunal deflator for 2023 som offentliggjøres i statsbudsjettet 6. oktober 2022. Utgiftspostene justeres ikke automatisk for prisvekst.

3.4 Egenbetalinger, salgsinntekter, overføringer m.m. 2023

Det legges til grunn at alle gebyrer, avgifter, egenbetalinger og andre inntekter minimum øker med kommunal deflator som offentliggjøres i statsbudsjettet 6. oktober 2022.

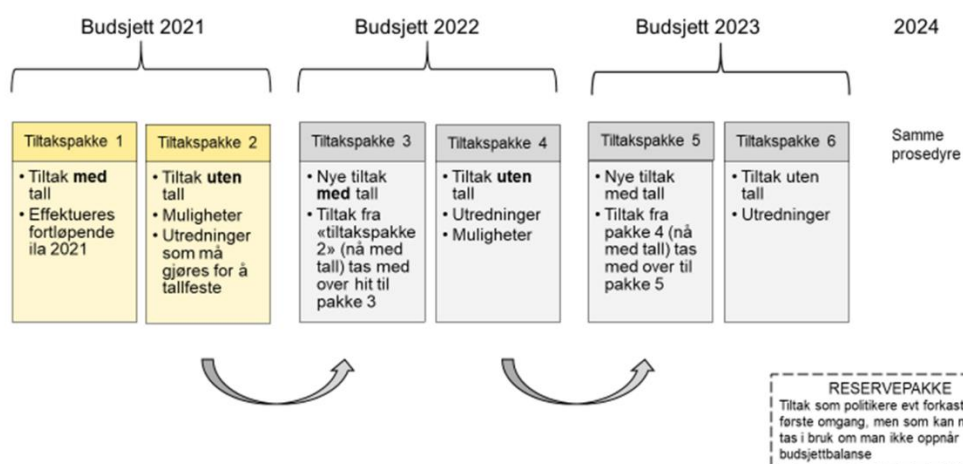
Ubenyttede inntektsmuligheter, herunder både nye inntektsmuligheter og økning i satsene utover kommunal deflator, skal vurderes. Det er kommunedirektørens anbefaling at det bærende prinsipp i Fauske kommune skal være at det er den som bruker en tjeneste, som skal betale det tjenesten koster. Ved prisfastsettelsen er det selvkost som skal legges til grunn. Prinsippet om selvkost ivaretar generasjonsprinsippet i KØB. Det er opp til kommunestyret å fastsette de kommunale gebyrene, avgiftene og egenbetalingene for 2023. De endelige satsene vil derfor kunne avvike fra det prosentvise påslaget i kommunal deflator.

3.5 Tiltak i budsjett 2023

I tillegg til de tallfestede tiltakene som ble vedtatt i budsjett 2022, ble det i tillegg i budsjettokumentet for 2022, innen hvert samhandlingsområde, listet opp forslag til utredninger i planperioden. Disse utredningene, samt de som fremgår i budsjettvedtaket (verbaldelen) i kommunestyret, er nå en del av utredningene – den samlede prosjektporteføljen - i budsjett og økonomiplanarbeidet. Disse utredningene vil bl.a. resultere i ulike tiltak som vil bli tallfestet i budsjettprosessene de kommende årene. Dette innebærer at jobbing med tiltak er en prosess som pågår løpende gjennom året i form av utviklingsoppgaver i samhandlingsområdene.

I budsjettkonferansen i kommunestyret 16. juni vil kommunedirektøren presentere netto budsjettutfordring for 2023 og økonomiplanperioden 2023-2026. **Netto budsjettunderskudd i konsekvensjustert budsjett 2023 er utgangspunktet for jobbing med tiltak** i etterkant av kommunestyremøtet. Tiltaksplanen vil bli hovedtema i budsjettkonferansen 1. september, og tiltaksjobbing vil være prioritert i tiden framover og helt fram til kommunedirektørens budsjettforslag fremmes i november. I budsjett 2023 vil det komme tallfestede tiltak basert på de utredningene som ble foreslått i 2022-budsjettet, i tillegg til at det vil komme forslag til nye tiltak som utredes i løpet av høsten 2022 for å kunne tallfestes som tiltak i budsjett 2023. Disse arbeidsprosessene er forsøkt illustrert i figuren nedenfor.

Figur 3 – Tiltaksprosess i årsbudsjett og langtidspanperioden

I perioden frem til utgangen av august 2022 vil kommunedirektøren ha fokus på en fullstendig oppdatert oversikt over alle tiltak og prosjekter, samt en helhetlig tidslinje per samhandlingsområde som sier noe om hva det jobbes med både strategisk og operativt. Nye tiltak for 2023 vil inngå i en slik tidslinje og si noe om hva det skal jobbes med.

Oppsummert om tiltak:

- Driftstilpasninger er selve kjernen i budsjettprosessen.
- Driftstilpasninger kan være både endringer i driften eller omprioritering av aktivitet.
- Utredning av ulike driftstilpasninger foregår løpende over året som en del av enhetenes utviklings-/omstillingsarbeid.
- Driftstilpasninger legges inn som tiltak i budsjettet.
- Arbeidet med driftstilpasninger krever involvering av tillitsvalgte for å sikre gjennomføringsevne.
- Konsekvenser for tjenesteproduksjonen skal beregnes og dokumenteres for hvert enkelt tiltak.
- Malverk for dokumentasjon av tiltak og konsekvenser av tiltak følger samme mal som i budsjett 2022.
- Tiltakene skal endelig vedtas av kommunestyret 15. desember 2022.

4. TIDSPLAN FOR BUDSJETT OG ØKONOMIPLANARBEID 2023

Aktivitet	Oppgave	Ansvar	Tid/Dato
Regnskapsavslutning 2022 og budsjettforberedelser 2023 i adm.	Regnskap, årsmelding og budsjettforberedelser	KD/kommunalsjef ØV	Uke 2–13
Budsjettarbeid i samhandlingsområdene	Arena åpner (lønnsark og konsekvensjustert budsjett)	Kommunalsjef ØV	Uke 14
Kommuneproposisjonen 2023	Budsjettforutsetninger 2023	Regjeringen	12. mai
Konsekvensjustert budsjett	Frist samhandlingsområdene	Kommunalsjefer	27. mai
Budsjettkonferanse - Politikk, administrasjon og tillitsvalgte	1. utkast KDs budsjett 2023 legges frem, inkl. sak til behandling i KST	KD	16. juni
Videre budsjettarbeid / oppdrag i samhandlingsområdene	Arbeid med tiltak til budsjett 2023	Kommunalsjefer	Uke 25–35
Budsjettkonferanse - Politikk, administrasjon og tillitsvalgte	Temamøte budsjett (analyser, tiltak, mv.)	Ordfører/KD	1. september
Administrativ budsjettsamling	Status tiltak	KD	6. september
Temamøte budsjett i formannskapet	Oppfølging fra budsjettkonferansen	Ordfører/KD	29. september
Statsbudsjettet 2023	Fremlegg av statsbudsjettet	Regjeringen	6. oktober
Arbeidsmøte budsjett i formannskapet	Arbeidsmøte om tiltak (budsjetttrammer, forutsetninger, budsjettforslag, simulering av budsjett)	Ordfører/KD	20. oktober
Videre budsjettforberedelser / oppdrag i samhandlingsområdene	Siste frist tiltak, tall og tekst	Kommunalsjefer	25. oktober
Budsjett 2023 og økonomiplan 2023–2026	KDs budsjettforslag presenteres	KD	9. november
Spørsmål og svar	Basert på KDs budsjettforslag	KD	Uke 45–50
Politisk behandling	Formannskapet	Ordfører	29. november
Politisk behandling	Kommunestyret	Ordfører	15. desember
Oversendelse til Statsforvalteren	Komplett oversendelse med alle vedtak	Kommunalsjef ØV	Innen utg. av jan.

Blått – politikken

Grønt – føringer